

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
УКРАЇНИ**

**Харків
2021**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
УКРАЇНИ**

для студентів I курсу денної форми навчання
першого (бакалаврського) освітнього рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

**Харків
2021**

Тематика курсових робіт з історії держави і права України для студентів I курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. А. Лизогуб та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 41 с.

У к л а д а ч і: В. Д. Гончаренко,
В. М. Єрмолаєв,
А. О. Булгаков,
В. А. Лизогуб,
К. М. Лісогорова,
Г. П. Пономарьова,
І. М. Скуратович,
Д. А. Шигаль,
С. Л. Гоцуляк,
Р. А. Казак,
А. А. Омарова,
Н. С. Стеценко

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота – одна з найважливіших форм самостійної роботи студентів, а її написання сприяє поглибленому вивченню відповідного розділу історії держави і права України, потребує тривалого опрацювання навчальної й монографічної літератури, документів, пам'яток права.

У цьому виданні наведено перелік тем, з яких студент обирає ту, яку вважає найцікавішою. До кожної теми додається план і орієнтовний список рекомендованої літератури. За бажанням студент може доповнити план або змінити послідовність питань, використати додаткову літературу. Проте наведений мінімум питань і джерел треба розглядати як обов'язковий.

Опрацьовуючи літературу, можна виписувати окремі цитати чи самостійно формулювати їх основні положення з посиланням на джерела (вказувати прізвище й ініціали автора, назву роботи, місто і рік видання, сторінку).

Структура курсової роботи має бути такою: передмова, основна частина, висновки. У передмові необхідно охарактеризувати тему роботи в цілому, визначити хронологічні рамки, викласти відповідні загальні історичні умови. Основна частина повинна за обсягом має бути не менше трьох четвертих роботи і включати відповіді на всі наведені в плані питання. Висновки мають містити історичні оцінки.

За змістом курсова робота повинна бути конкретною. Не можна обмежуватися лише констатацією фактів, їх треба всебічно й глибоко проаналізувати, тобто вказати причини й умови виникнення того чи іншого державно-правового явища, розглянути процес його розвитку, особливості, значення і вплив на еволюціонування держави і права.

Якщо будь-які історичні факти або явища в літературі оцінюються по-різному, бажано висловити із їх приводу власну думку. Самостійний пошук необхідних відомостей, їх систематизація, узагальнення, аналіз, отримання на їх основі висновків – необхідні умови написання курсової роботи.

Слід також пам'ятати, що курсова робота має бути написана грамотно і правильно оформлена. У ній треба виділити окремі розділи відповідно до плану. У разі необхідності можна використати схеми, діаграми тощо. Обсяг роботи повинен бути 25–35 сторінок формату А 4. Крім того, слід пронумерувати сторінки, наприкінці роботи навести список використаної літератури.

При написанні не варто забувати про необхідність дотримуватися академічної доброчесності, керуючись при цьому статтею 42 Закону України «Про освіту», а також Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації» від 26.08.2021 р. № 897.

Успішно виконана і правильно оформлена робота допускається до захисту. Під час захисту студенту можуть бути поставлені питання щодо змісту курсової роботи, її теми або зауважень рецензента. Якщо студент не відповів на них, він одержує незадовільну оцінку і мусить написати курсову роботу на іншу тему.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Тема 1. Рабовласницькі державні утворення на території суверенної України (середина I ст. до н.е. – V ст. н.е.)

П л а н

1. Держава скіфів. Суспільний і державний лад.
2. Античні міста-держави:
 - Олівія;
 - Феодосія;
 - Пантікапей;
 - Керкінітида;
 - Тіра;
 - Херсонес.
3. Боспорське царство.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Єрмолаєв В. М. Історія держави і права України: підручник. Харків: Право, 2021. 470 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т.: навч. посіб. для студентів юрид. спец. вищ. закл. освіти / за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Т. 1: 3 найдавніших часів до початку XX ст. / уклад.: В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, О. Д. Святоцький. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2000. 472 с.

Гавриленко О. А. Античні держави Північного Причорномор'я: біля витоків вітчизняного права (кінець VII ст. до н.е. – перша половина VI ст. н.е.): монографія. Харків: Парус, 2006. 352 с.

Антологія української юридичної думки: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Т. 1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / упоряд.: В. Д. Бабкін, І. Б. Усенко, Н. М. Пархоменко; відп. ред. В. Д. Бабкін, І. Б. Усенко. Київ: Юрид. кн., 2002. 568 с.

- Пертук В. І. Велика Скіфія-Україна. Київ: Спалах, 2001. 432 с.
- Зубар В. М. Деякі питання історії Північного Причорномор'я наприкінці II – на початку III ст. *Український історичний журнал*. 1996. № 4. С. 115–123.
- Кадеєв В. І. История и археология Причерноморья. Статьи разных лет. Харьков: Бизнес Информ, 2000. 392 с.
- Страхов М. М. Основні риси державного ладу Боспорського царства. *Вісник університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 7(2). С. 158–163.
- Петрук В. І. Велика Скіфія-Україна. Київ, 2001. С. 6.
- Мозолевський Б. М. Кургани вищої скіфської знаті і проблема політичного устрою Скіфії. *Археологія*. 1990. № 1. С. 122–138.
- Мурзин В. Ю. Происхождение скифов: основные этапы формирования скифского этноса. Киев: Наук. думка, 1990. 88 с.
- Гавриленко О. А., Сівальньов О. М., Цибулькін В. В. Генуезька спадщина в на теренах України: етнодержавознавчий вимір. Харків: Точка, 2017. 260 с.
- Гавриленко О. Зародження права на території України в античну добу. *Право України*. 2020. № 1. С. 64–84.
- Колесников К. М. Проблема регулювання торгівлі античними державами Північного Причорномор'я в джерелах та історіографії. *Історія торгівлі, податків та мита*. Дніпропетровськ, 2007. С. 7–23.
- Колесников К. М. Митні відносини античної доби в Північному Причорномор'ї: генеза історіографічної традиції. *Історія торгівлі, податків та мита*. Дніпропетровськ, 2011. № 2 (4). С. 5–13.
- Скржинська М. В. Релігія та влада в Боспорському царстві й Ольвії VI–I ст. до н. е. *Український історичний журнал*. 2014. № 4. С. 17–26.
- Скржинська М. В. Судочинство в античних державах Північного Причорномор'я. *Український історичний журнал*. 2009. № 5. С. 4–11.

Тема 2. Державний лад Київської Русі

П л а н

1. Виникнення держави Київська Русь.
2. Центральні органи влади Київської Русі (великий князь, княжна рада, феодальні з'їзди), їх функції.
3. Місцеві органи Київської Русі.
4. Суд, церковна організація в Київській Русі.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Гончаренко В. Д. Державний лад Київської Русі за часів Ярослава Мудрого. *Державотворчі процеси в Україні та зарубіжних країнах: історичний аспект*. матеріали круглого столу (до 1000-річчя з початку правління Ярослава Мудрого). Харків: ФОП Бровін О. В., 2019. С. 4–6.

Грушевський М. С. Нарис історії Київської землі від смерті Ярослава до кінця XIV сторіччя. Київ: Наук. думка, 1991. 560 с.

Судова влада в Україні: історичні витоки, закономірності, особливості розвитку / за ред. І. Б. Усенка. Київ: Наук. думка, 2014. 501 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 2-х т. Т. 1: Історія держави і права України / ред. кол.: В. Д. Гончаренко (голова) та ін. Харків: Право, 2016. 848 с.

Котляр М. Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава. Київ: Україна, 1996. 240 с.

Історія державної служби в Україні: у 5 т. / відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій; упоряд.: А. М. Бега, Г. В. Боряк

(кер. кол. упоряд.), Л. Я. Демченко та ін. Київ: Ніка-Центр, 2009. Т. 1. 636 с.

Мицик Ю. Історія України: навч. посібник / Ю. Мицик, О. Бажан, В. Власов. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2010. 595 с.

Т е м а 3. П р а в о К и ї в с ь к о ї Р у с і

П л а н

1. Джерела права Київської Русі.
2. Основні риси права Київської Русі за Руською правдою.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Головко О. М., Гриченко В. А. Право Київської Русі в дослідженнях вчених університетів на теренах України у ХІХ – на початку ХХ ст. Харків: Константа, 2018. 472 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 2-х томах. Т. 1: Історія держави і права України / ред. кол.: В. Д. Гончаренко (голова) та ін. Харків: Право, 2016. 848 с.

Київська Русь: пам'ятки права (Х–ХІІ ст.): тексти, переклади, коментарі: навч. посібник / уклад.: Г. Г. Демиденко, В. М. Єрмолаєв. Харків: Право, 2020. 224 с.

Гурбик А. О. Руське право. *Енциклопедія історії України*: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. Київ: Наук.

думка, 2012. Т. 9. С. 399.

Вілкул Т. Л. «Закон судний людем». *Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.* Київ: Наук. думка, 2005. Т. 3: Е – Й. С. 209.

Чехович В. А. Руське право. *Юридична енциклопедія: [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.].* Київ: Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998–2004. 672–768 с.

Історія українського права: [посібник] / І. Безклубий, І. Гриценко, О. Шевченко та ін. Київ: Грамота, 2010. 336 с.

Історія правового регулювання цивільних, кримінальних та процесуальних відносин в Україні (IX–XX ст.): навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. Й. Бойко. Львів: Вид. центр ЛНУ, 2014. 904 с.

Т е м а 4. Судова система за часів Київської Русі

П л а н

1. Судові органи Київської Русі.
2. Судочинство Київської Русі.
3. Обвинувально-змагальна форма судового процесу Київської Русі:
 - а) досудові відносини сторін: заклич, звід, гоніння сліду;
 - б) судовий розгляд справи. Система доказів.
4. Виконання судових рішень.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку XX ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Київська Русь: пам'ятки права (X–XII ст.): тексти, переклади, коментарі: навч. посібник / уклад.: Г. Г. Демиденко, В. М. Єрмолаєв. Харків: Право, 2020. 224 с.

Тищик Б. Й., Бойко І. Й. Історія держави і права України: акад. курс: підручник. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.

Блащук С. М. Інститут захисту в Давній Русі. *Адвока- тура України: забуте і невідоме* / за ред. І. Б. Василик. Київ: КВІЦ, 2014. С. 7–11.

Бойко І. Й. Історія правового регулювання цивільних, кримінальних та процесуальних відносин в Україні (IX–XX ст.): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Львів: видав. Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 903 с.

Головко О. М., Греченко В. А. Право Київської Русі в дослідженнях учених університетів на теренах України – на початку XX ст. Харків: Константа, 2018. 472 с.

Гончаренко В. Д. Право України в період Киевської Русі и во время феодальной раздробленности. *Право Украины*. 2013. № 1. С. 181–188.

Єрмолаєв В. М. Гоніння сліду. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України. Харків: Право, 2016. С. 224 с.

Кочук Ю. І. Судові органи Київської Русі. *Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку*: матеріали II Міжнар. наук. конф., 30 лист. 2917 р. Полтава: Біліц Стайл, 2017. С. 94–97.

Назаренко Д. О. Теоретико-правові особливості судового процесу за «Руською правдою». *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2010. № 919: Серія «Право». Вип. 7. С. 169–171.

Правовий звичай як джерело українського права IX–XIX ст. / за ред. І. Б. Усенка. Київ: Наук. думка, 2006. 280 с. 14.

Стеценко Н. С. Генеза органів виконання судових рішень за Судовими статутами 1864 року. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 116. С. 26–35.

Стецюк Б. Р. Досудова стадія юридичного процесу в Давньоруській державі Богдан Стецюк. *Публічне право*. 2012. № 4. С. 308–313.

Судова влада в Україні: історичні витоки, закономірності, особливості розвитку / за ред. І. Б. Усенка; Київ, Наукова думка. 2014. 501 с.

Усенко І. Б., Ромінський Є. В. « Руська Правда» // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України. Харків: Право, 2016. С. 649–653.

Т е м а 5. Державно-правовий розвиток Галицько-Волинської держави

П л а н

1. Утворення Галицько-Волинської держави.
2. Становлення органів влади і управління Галицько-Волинської держави.
3. Роль і місце Галицько-Волинської держави в історії українського державотворення.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т.1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Тищик Б. Й., Бойко І. Й. Історія держави і права України : акад. курс : підручник. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.

Бойко І. Й. Галицько-Волинська держава (1199–1349 рр.): від князівства до королівства. *Право України*. 2013. № 10. С. 265–274.

Василенко С. Геополітичні традиції Київської Русі і Галицько-Волинської держави. *Людина і політика*. 2002. № 5. С. 102–111.

Від Володимира Мономаха до Романа Галицького: Київський літопис 1113–1199 / авт. пер. зі старослов. мови, післямови,

комент. та прим. В. В. Яременка. Київ: Веселка, 2015. 506 с.

Головко О. Б. Останній похід князя Романа Мстиславича у джерелах та історичній думці. *Український історичний журнал*. 2009. № 4. С. 28–48.

Дашкевич Я. Українські землі в часах галицько-волинської державності (кінець X – середина XIV ст.). *Пам'ять століть*. 2002. № 4. С. 3–21.

Забзалюк Д. Є. Політико-правові аспекти європейської інтеграції Галицько-Волинської держави у 40–50-х рр. XIII століття. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. 2014. Вип. 3. С. 3–11.

Ідзьо В. Адміністративний устрій держави великого князя Данила Галицького під час монголо-татарського нашествия та в час коронації на короля України – Русі у 1240–1264. Івано-Франківськ: СІМИК, 2011. 68 с.

Ідзьо В. Львівське королівство у XIII–XIV ст. Івано-Франківськ: СІМИК, 2012. 99 с.

Ідзьо В. С. Руське королівство та Тевтонський Орден: політичні, економічні та релігійні взаємовідносини у XIII–XIV століттях. Івано-Франківськ: Сімик, 2012. 59 с.

Ідзьо В. Володимир, князь Галицький: господар, політик, дипломат, полководець, державний стратег (1141–1153 рр.). Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 123 с.

Ідзьо В. Галицьке Королівство найвище державне сходження Карпато-Дністровської цивілізації (1215–2015 рр.). Івано-Франківськ : Сімик, 2015. 887 с.

Ідзьо В. Руське королівство в XIII столітті. Львів: Видавництво Університету «Львівський Ставропігон», 2016. 211 с.

Козачок О. Б. Економічні відносини Візантії та Галицького князівства у другій половині XII ст. *Історія торгівлі, податків та мита*. Дніпропетровськ: Акад. митної служби України, 2015. № 1 (11). С. 66–75.

Козубовський Г. А. Про грошовий обіг на галицько-волинських землях у першій половині XIV ст. *Український історичний журнал*. 2016. № 1. С. 38–49.

Котляр М. Ф. Галицько-Волинське князівство *Український історичний журнал*. 2000. № 1. С. 21–32.

Котляр М. Ф. Феномен удільної роздробленості Русі (повернення до проблеми). *Український історичний журнал*. 2013. № 2. С. 24–37.

Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. Київ: Альтернативи, 1998. 335 с.

Котляр Н.Ф. Формирование территории и возникновение городов Галицко-Волынской Руси X-XIII вв. Киев: Наук. думка, 1985. 184 с.

Котляр Н.Ф. Даниил Галицкий. Киев: Наук. думка, 1979. 188 с.

Котляр М.Ф. Засади і методика створення коментованого видання Галинсько-Волинського літопису. *Український історичний журнал*. 2004. № 2. С. 94–104.

Кульчицький В. Галицько-Волинська держава (1199–1349 рр.): монографія / В. Кульчицький, Б. Тищик, І. Бойко та ін. Львів: Біблос, 2005. 456 с.

Купчинський О. Акти та документи Галицько-Волинського князівства XIII – першої половини XIV століть: дослідження, тексти. Київ, 2006. 35 с.

Лебедева О. Ю. Проблема становлення Галицько-Волинської держави в українознавчих дослідженнях початку XX ст. *Сіверщина в історії України*: зб. наук. пр. Київ: Глухів, 2016. Вип. 9. С. 415–421.

Мірошниченко М. М. Державність і право України: генезис у європейському контексті (3 найдавніших часів до початку XIX ст.): монографія. Київ: Атіка, 2006. 544 с.

Сворака С. Д. Народовладдя Галицько-Волинської держави у наукових поглядах вітчизняних дослідників XIX ст. *Форум права*. 2012. № 4. С. 792–798 ..

Чугуй Т. О. Князь Роман Мстиславович: на шляху до створення Галицько-Волинського князівства. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2015. Серія: Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. Вип. 20. С. 6–19.

Тема 6. Утворення української національної держави у 1648–1654 рр.

П л а н

1. Історичні передумови утворення української національної держави у 1648–1654 рр.
2. Ознаки української національної держави у 1648–1654 рр.:
 - а) територія;
 - б) населення;
 - в) органи публічної влади.
 - г) військо;
 - д) податки;
 - е) право;
 - ж) зовнішня політика.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків : Право, 2019. 552 с.

Єрмолаєв В. М. Історія держави і права України: підручник. Харків: Право, 2021. 470.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Грушевский М. С. Очерк истории украинского народа. Киев: Лыбидь, 1991. 400 с.

Єрмолаєв В. М. Військо Запорізьке. *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України. Харків: Право, 2016. С. 127–130.

Єрмолаєв В. М. Військова старшина *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України. Харків: Право, 2016. С. 130–131.

Наливайко Д. С. Козацька християнська республіка (Запорозька Січ у західноєвропейських історико-літературних пам'ятках). Київ: Дніпро, 1992. 495 с.

Страхов М. М. Українська козацька держава Богдана Хмельницького. *Вісник Академії правових наук України*. 1995. № 4. С. 117–125.

Наливайко Д. С. Козацька християнська республіка (Запорозька Січ у західноєвропейських історико-літературних пам'ятках). Київ: Дніпро, 1992. 495 с.

Т е м а 7. Магдебурзьке право в Україні у XIV–XVII ст.

П л а н

1. Виникнення і поширення магдебурзького права на українських землях.
2. Органи влади й управління за магдебурзьким правом.
3. Значення магдебурзького права для розвитку українського права.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку XX ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Тищик Б. Й., Бойко І. Й. Історія держави і права України: акад. курс: підручник. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.

Білоус Н. О. До питання про запровадження магдебурзького права в Києві. *Український історичний журнал*. 2008. № 1. С. 123–134.

Заяць А. Райці волинських міст XVI – першої половини XVII ст.: чисельність, персоналії, повноваження. *Український історичний журнал*. 2018. № 3. С. 23–45.

Єрмолаєв В. М. З історії міського самоврядування за Магдебурзьким правом в Україні. *Програма "Східне партнерство" як правова платформа співпраці України і ЄС*: зб. наук. праць (матеріали Міжнар. наук.-практ. семінару м. Харків, 19 квіт. 2012 р.).

Харків, 2012. С. 65–68.

Кіселичник В. Повноваження і діяльність органів міського самоврядування Львова відповідно до вимог Магдебурзького права (XIV-XVI ст.). *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*: матеріали XXIII звіт. Наук.-практ. конф., 7-8 лют. 2017 р. Львів, 2017. Ч. 1. С. 65–69.

Кобилецький М. Виникнення магдебурзького права. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2008. Вип. 47. С. 35–43.

Кобилецький М. Джерела магдебурзького права. *Актуальні проблеми тлумачення і застосування юридичних норм зб.* ст. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. П. О. Недбайла (28-29 берез. 2008 р.). Львів, 2008. С. 27–28.

Кобилецький М. М. Магдебурзьке право в Україні. *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 466–470.

Кобилецький М. М. Магдебурзьке право в Україні (XIV – перша половина XIX ст.): Історико-правове дослідження. Львів: ПАІС, 2008. 406 с.

Кобилецький М. Правовий статус міського населення за магдебурзьким правом. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2009. Вип. 49. С. 34–40.

Кобилецький М. Вплив магдебурзького права на розвиток місцевого самоврядування в Україні (XIV-XIX століття). *Право України*. 2020. №1. С. 212–224.

Т е м а 8. Конституція П. Орлика 1710 р.

П л а н

1. Державний розвиток Гетьманщини на початку XVIII ст.
2. Прийняття Конституції П. Орлика у 1710 р.
3. Організація державної влади за Конституцією 1710 р.
4. Інші положення Конституції П. Орлика 1710 р. і їх оцінка.
5. Історичне значення Конституції 1710 р.

Список літератури

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: 3 найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Гальський К., Трусов С. Податки та мито за Конституцією Пилипа Орлика. *Вісник податкової служби України*. 2013. № 27/28. С. 76–77.

Гончаренко В. Д. Пилип Орлик – гетьман в еміграції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Вип. 11. С. 18–24.

Бойко І. Місце і роль Конституції України 1710 р. в багатовіковій історії національного Державотворення. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*: матеріали ХХVII Звіт. наук.-практ. конф., 5–6 лют. 2021 р.: у 2 ч. Львів: Львів. Нац. ун-т ім. Івана Франка, 2021. Ч. 1. С. 39–46.

Єрмолаєв В. М. Про представницькі органи державної влади та місцевого самоврядування за Конституцією Пилипа Орлика. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Вип. 11. С. 45–54.

Зінченко О. В. Конституція Пилипа Орлика 1710 р. і польська Конституція 1791 р.: порівняльний аналіз. *Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"*. Серія: Філософія. 2016. № 2 (29). С. 59–68.

Козаченко А. І. Принцип правового обмеження влади у Конституції Пилипа Орлика 1710 року. *Державотворчі процеси в Україні і зарубіжних країнах* (до 30-річчя прийняття Декларації про державний суверенітет України 1990 р.): матеріали «круглого столу» м. Харків, 3 червн. 2020 р. Харків: ФОП Бровін О. В., 2020. С. 86–89.

Кресін О. В. «Пакти й Конституції законів і вольностей Запорізького Війська» 1710 р. *Український історичний журнал*. 2005. № 2. С. 192–207.

Кресіна І. О., Кресін О. В. Гетьман Пилип Орлик і його конституція. Київ: ПБП «Фотовідеосервіс», 1993. 80 с.

Кресін О. Конституційна спадщина першої української політичної еміграції. *Право України*. 2020. № 3. С. 293–295.

Рендюк Т. Бендерська Конституція 1710 року – апогей політичної та правової думки Пилипа Орлика в еміграції (до Дня Конституції України 28 червня). *Зовнішні справи: Суспільно-політичний журнал*. 2017. № 6. С. 26–31.

Рудик П. А. Міркування щодо висвітлення деяких положень Конституції Пилипа Орлика. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 4. С. 32–37.

Середа О. В. Конституція Пилипа Орлика, Конституція України 1710, Бендерська конституція, Конституція Української Гетьманської держави, Перша українська Конституція від 5 квіт. 1710. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України*. Харків: Право, 2016. С. 393–397.

Скрипнюк О. Конституція Пилипа Орлика 1710 року: основні правові і політичні ідеї та її історичне значення. *Юридична Україна*. 2010. №12. С. 4–10.

Тодика Ю. М. Політико-правове значення Конституції Пилипа Орлика для розвитку українського конституціоналізму. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Вип. 11. С. 3–9.

Шевцова С. Конституція Пилипа Орлика: повернення через 311 років. *Урядовий кур'єр*. 2021. 13 серпня. (№ 156). С. 1–2.

Hagman B. The Bendery Constitution and Pylyp Orlyk and His Government-in-Exile in Sweden in 1715–1720. *Право України*. 2020. № 1. С. 288–301.

Тема 9. Державний апарат на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорської імперії

П л а н

1. Утворення Австро-Угорської імперії.
2. Імперські органи влади і управління на західноукраїнських землях.
3. Органи крайового та місцевого самоврядування на західноукраїнських землях.

Список літератури

Історія держави і права України: підручник / за ред. В. Д. Гончаренка. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: 3 найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Тищик, Б. Й. Австро-Угорщина. *Велика українська юридична енциклопедія* : у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України. Харків: Право, 2016. С. 27–32.

Кобилецький М. М. Конституція Австрії 1867 року. *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 1: Історія держави і права України. Харків: Право, 2016. С. 389–393.

Гончаренко В. Законодавчі органи Австро-Угорської монархії під час перебування в її складі західноукраїнських земель. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 4 (43). С. 52–60.

Бойко І. Й. Галичина у державно-правовій системі Австрії та Австро-Угорщини (1772–1918): навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 312 с.

Кульчицький В. С., Бойко І. Й., Настасяк І. Ю., Мікула О. І. Апарат управління Галичиною в складі Австро-Угорщини. Львів: «Тріада плюс», 2002. 88 с.

Кондратюк О. Утворення Австро-Угорщини: причини та умови. *Вісник Львівського Університету. Серія юридична*. 2005. Вип. 41. С. 84–92.

Уська У. Р. Реформування системи управління Австро-Угорщини у період "конституційної ери": компроміс між централізмом та федералізмом. *Збірник наукових праць. Сер. "Юридичні науки"*. Вип. 1/2006. Львів: ЛДІНТУ ім. В. Чорновола, 2006. С. 53–68.

Кураєв О. О. Український чинник у системі політичних інтересів Відня та Берліна (1843–1914). *Український історичний журнал*. 2006. № 1. С. 43–61.

Мацькевич М. Правове становище Галичини у складі Австрії та Австро-Угорщини (1772–1918 рр.). *Вісник Львівського Університету. Серія юридична*. 2001. Вип. 36. С. 84–89.

Кондратюк, С. В. Розвиток доктрини українського парламентаризму в Галичині у складі Австро-Угорщини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Сер. юридична*. 2008. Вип. 2. С. 54–62.

Віднянський С. Австро-Угорщина – "в'язниця народів" чи конституційна монархія?: (до 150-річчя утворення Австро-Угорської монархії). *Зовнішні справи: Суспільно-політичний журнал*. 2017. № 8. С. 28–33.

Мищак І. Боротьба українців за національні права та інтереси в австрійському парламенті (друга половина ХІХ с. – 1918 р.). *Право України*. 2009. № 3. С. 161–167.

Моряк-Протопопова, Х. Політична автономія Галичини та її вплив на діяльність галицького намісництва (сер. ХІХ – поч. ХХ ст.). *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. № 55 С. 88–98.

Паславська О. Я. Особливості правового статусу західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії (1772–1918 рр.). *Юридична наука та практика: виклики сучасності: зб. матеріалів Міжнар. юрид. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальна юриспруденція»*. Київ: Центр учбов. літ., 2015. С. 50–54.

Т е м а 10. Кодифікація права України у ХVІІІ ст.

П л а н

1. Кодифікація права України: причини та загальна характеристика.
2. Збірники правових норм, виданих у ХVІІІ столітті
3. Поширення на Україну загальноімперського законодавства.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Єрмолаєв В.М.: «Права, за якими судиться малоросійський народ». *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 1: Історія держави і права України / редкол.: В. Д. Гончаренко (голова) та ін.* Харків: Право, 2016. С. 595–597.

Остапенко Т. О. «Книга статут та інші права малоросійські» як важливий напрямок проведення кодифікації права України-Гетьманщини другої половини ХVІІІ ст. *Державо і право: de lege praeterita, instante, future: тези Міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 листопада 2009 р.* Миколаїв: Іліон, 2009. С. 56–57.

Сеньків Ю.В. Кодифікація права в першій половині ХVІІІ століття на території Гетьманщини. *Актуальні проблеми теорії та історії прав людини, права і держави: матеріали ІІІ Всеукр. наук. конф. молодих науковців, асп. і студ., присвяч. пам'яті видатних учених-юристів П. О. Недбайла, О. В. Сурілова, В. В. Копейчикова, Львів, 4–5 берез. 2005 р.* О.: Юрид. л-ра, 2005. С. 157–161.

Тема 11. Зміни у правовому становищі населення України у період буржуазно-демократичної революції 1905–1907 рр.

П л а н

1. Буржуазно-демократична революція 1905–1907 рр. в Росії.
2. Аграрна реформа П. А. Столипіна 1906 р. та її впровадження в українських губерніях.
3. Правове становище населення України за «Основними державними законами Російської імперії» в редакції 23 квітня 1906 р.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / за

ред. В. Д. Гончаренка. Т. 1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2000. 472 с.

Свод законов Российской империи. Санкт-Петербург, 1906. Т. 1. Ч. 1. 76 с.

Горбань Ю. А. Постать П. А. Столипіна в контексті української історії. *Гілея: Науковий вісник*: зб. наук. праць. Київ: [б. в.], 2012. Вип. 57 (№ 2). С. 73–78.

Захарченко П. Земельні відносини напередодні та у ході аграрної реформи П. Столипіна: правове забезпечення. *Юридична Україна*. 2008. № 2. С. 4–7.

Кириченко В. Є. Правові умови діяльності державного дворянського земельного банку під час революційних подій 1905–1907 рр. *Право і безпека*. 2009. № 5 (№5(32)). С. 41–47.

Ржевська Н. Революція як тип політичних змін: Україна на початках ХХ та ХХІ століть. *Україна в революційних процесах перших десятиліть ХХ століття*: Міжнар. наук.-теорет. конф. 20–21 лист. 2007 р. Київ: Ін-т політ. і етнонаціонал. досліджень НАН України, 2007. С. 566–573.

Стрілюк О. Б. Особливості польської політики П. А. Столипіна: проект децентралізації Російської імперії та Холмське питання. *Гілея: науковий вісник*: зб. наук. пр. 2012. Вип. 59 (№ 4). С. 32–38.

Т е м а 12. Генеральний Секретаріат – виконавчий орган Української Центральної Ради

П л а н

1. Утворення й діяльність Української Центральної Ради. Перший універсал Центральної Ради.
2. Утворення Генерального Секретаріату Центральної Ради. Статут Генерального Секретаріату 29 липня 1917 р.
3. Тимчасова інструкція Генеральному Секретаріатові Тимчасового уряду від 17 серпня 1917 р.
4. Третій універсал Центральної Ради. Зміна статусу Генерального Секретаріату.

5. Четвертий універсал Української Центральної Ради та проголошення України незалежною державою.

Список літератури

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917 – 1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Гончаренко В. Д. Законодавчі органи в Українській Народній Республіці. *Вісник Академії правових наук України*. 2006. № 2 (45). С. 61–71.

Гошуляк І. Українська Центральна Рада: 16 березня 1917 р. – 29 квітня 1918 р. (до 90-річчя від часу заснування). *Світосгляд*. 2007. № 4. С. 3–5.

Єрмолаєв В. М. Вищі представницькі органи влади в Україні: історія, теорія та практика: монографія. Харків: Право, 2017. 448 с.

Єрмолаєв В. М. До питання про перший український парламент – Українську Центральну Раду. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2005. Вип. 10. С. 60–66.

Єрмолаєв В. М. Організація і регламент діяльності Української Центральної Ради. *Право України*. 2017. № 11. С. 58–69.

Іванова А. Ю. Законодавчий процес і законодавча техніка в період Центральної Ради, гетьманату П. П. Скоропадського та Директорії: монографія. Київ: Наук. думка, 2011. 223 с.

Копиленко О. Л. Держава і право України. 1917–1920. Київ: Либідь, 1997. 208 с.

Кульчицький С. В. Центральна Рада. Утворення УНР (1917 р.). *Український історичний журнал*. 1992. № 5. С. 71–88.

Лепісевич П. М. Універсали Української Центральної Ради – політико-правова лінія українського державотворення. *Державотворення та правотворення в Україні: проблеми та перспективи*: матеріали Першої Звіт. наук. конф. 2 бер. 2007 р. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2007. С. 7–9.

Мироненко О. М. Світоч української державності: політико-правовий аналіз діяльності Центральної ради: монографія. Київ: МВС України, 1995. 328 с.

Подковенко Т. Законодавча діяльність Центральної Ради. *Тернопільська Академія народного господарства. Актуальні проблеми правознавства*. Тернопіль, 2001. Вип. 3. С. 122–129.

Рум'янцев В. Четвертий Універсал Центральної Ради – спроба здобуття незалежності. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 1(52). С. 98–110.

Рум'янцев В. О. Право в період Української революції (1917–1921 рр.): [підрозд. 2.5]. *Правова система України: історія, стан та перспективи*: у 5 т. Т. 1. Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України. Харків: Право, 2008. С. 37–399.

Українська Центральна Рада: Документи і матеріали: у двох томах / редкол. В. А. Смолій [и др.]. Т. 1: 4 березня – 9 грудня 1917 р. Київ: Наук. думка, 1996. 590 с.

Українська Центральна Рада: Документи і матеріали: у двох томах / редкол. В. А. Смолій [и др.]. Т. 2: 10 грудня 1917 р. – 29 квітня 1918 р. Київ: Наук. думка, 1997. 424 с.

Т е м а 13. Земельне питання в законодавстві Української Центральної Ради (УЦР)

П л а н

1. Земельне питання в Універсалах УЦР.
2. Земельний закон УЦР та його вплив на розвиток земельних відносин в Українській Народній Республіці.
3. Наслідки земельної політики УЦР.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Єрмолаєв В. М. Про законодавчу діяльність Української Центральної Ради. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2004. № 1. С. 177–182.

Копиленко О. Л., Копиленко М. Л. Держава і право України, 1917–1920: Центральна Рада. Гетьманство. Директорія: навч. посібник. Київ: Либідь, 1997. 208 с.

Рогожин А. Й., Гончаренко В. Д. Центральна Рада і її правові акти. *Вісник Академії правових наук України*. 1993. № 1. С. 42–50.

Булгаков А. О. Земельне законодавство у ході визвольних змагань за часів революції 1917–1920 рр. *Історія державотворчих процесів в Україні та зарубіжних країнах (до 100-річчя утворення Української Народної Республіки)*: зб. наук. ст. та тез повідомл. Міжнар. наук. конф., 23 листоп. 2017 р. Харків, 2017. С. 114–119.

Ухач В. З. Земельне законодавство ЗУНР, УНР та Української держави: порівняльний аналіз. *90-річчя утворення Західно-Української Народної Республіки: досвід та уроки державо- і правотворення*: Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 2008. URL: http://www.lex-line.com.ua/?language=ru&go=full_article&id=324 (дата звернення: 27.07.2017).

Т е м а 14. Конституція Української Народної Республіки 1918 р.

П л а н

1. Розробка і прийняття Конституції УНР Українською Центральною Радою.
2. Структура Конституції УНР.
3. Права і свободи громадянина за Конституції УНР.
4. Органи влади і їх повноваження за Конституцією.
5. Національні союзи у Конституції УНР.
6. Значення Конституції УНР в українському державотворенні.

Список літератури

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917 – 1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Кульчицький В. С., Бойко І. Й. генезис та еволюція української Конституції. Львів, 2007. 96с.

Власенко С. І. Конституція Української Народної Республіки 1918 р. як основний закон європейського зразка. *Право України*. 2017. № 11. С. 78–86.

Гончаренко В. Д. Конституція Української Народної Республіки 1918 р. – вінець законодавчої діяльності Української Центральної Ради. *Право України*. 2018. № 4. С. 11–24.

Єрмолаєв В. М. Механізм народовладдя за Конституцією УНР 1918 р. (до 90-річчя конституційного акта України). *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 3 (54). С. 152–158.

Кульчицький В. С. Основні положення Конституції Української Народної Республіки. «Теоретичні та практичні питання реалізації Конституції України: проблеми, досвід, перспективи»: матеріали Наук.-практ. конф., 25 червня 1997 р. Київ, Харків: Право, 1998, С. 39–41.

Лепісевич П. М. Прийняття конституції як закономірний підсумок розвитку державно-політичного процесу УНР доби Центральної Ради. *Державотворення та правотворення в Україні: проблеми та перспективи*: матеріали Другої звіт. наук. конф. 29 лют. 2008 р. Львів: Львів. держ. ун-т внутріш. справ, 2008. С. 64–70.

Логвиненко І. А. Конституція УНР 1918 року: історія розробки, прийняття та оцінки в історіографії. *Право і Безпека*. 2017. № 1. С. 35–39.

Рум'янцев В. О. Конституція УНР 1918 року – важливий крок у розвитку конституційного законодавства України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Вип. 11. С. 165–174.

Шигаль Д. А. Втілення принципів правової держави у Конституції УНР 1918 р. *Конституція України: досвід реалізації*

та шляхи удосконалення: матеріали "круглого столу", організ. і провед. наук.-дослід. ін-том держ. будів. та місц. самовряд. АПрН України з нагоди 10-ої річниці прийняття Конституції України. Харків, 21 черв. 2006 р. Харків: Право, 2006. С. 99–100.

Т е м а 15. Акт соборності УНР і ЗУНР 1919 р.

П л а н

1. Друга Українська Народна Республіка.
2. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки.
3. Акт злуки УНР і ЗУНР.
4. Історичне значення Акта злуки УНР і ЗУНР у 1919 р.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Верстюк В. Соборність в українській суспільно-політичній думці та реальній політиці (до 100-річчя проголошення Акта злуки). *Український історичний журнал*. 2019. № 1. С. 67–93.

Гресько С. М. Українська державність часів правління Директорії УНР. *Питання державотворення в Україні та зарубіжних країнах на різних етапах історії: матеріали I Всеукр. наук. істор.-прав. конф. молодих учених 1 груд. 2011 р., м. Харків. Харків: НУ "ЮАУ ім. Ярослава Мудрого", 2011. С. 18–21.*

Єрмолаєв В. М. На шляху до соборності України (до 90-річчя Акта злуки УНР із ЗУНР). *Проблеми законності*. 2009. Вип. 100. С. 63–70.

Луцький М. І. Акт злуки УНР та ЗУНР: історико-правова ретроспектива. *Особливості формування законодавства України: філософсько-правові, історичні та прикладні аспекти: матеріали*

Всеукр. наук.-практ. конф. (6 берез. 2014 р.). Івано-Франківськ: б. в., 2014. С. 77–82.

Мацькевич М. Історико-правові аспекти проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР. *Юридична Україна*. 2010. № 12. С. 25–31.

Оніщук М. В. Акт Злуки – символ єднання та соборності незалежної України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 1. С. 5–9.

Рум'янцев В. О. Українська державність у 1917–1922 рр. (форми і проблеми розбудови). Харків: Основа, 1996. 164 с.

Реєнт О. П. Проголошення ЗУНР: [Проблема легітимації: до 90-річчя Акту злуки]. *Український історичний журнал*. 2009. № 1. С. 4–11.

Скрипнюк О.В. Акт соборності УНР і ЗУНР. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т.* Харків: Право, 2016. Т. 1. Історія держави і права. С. 42–45.

Тищик Б. Й. Західноукраїнська Народна Республіка (1918–1923 рр.). *Історія держави і права*. Львів. Тріада плюс, 2004. 370 с.

Усенко І. Б. Акт 22 січня 1919 року крізь призму історико-правового аналізу: інтерв'ю із зав. відділу іст.-прав. дослідж. Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 1. С. 22–24.

Т е м а 16. Конституція УСРР 1919 р.

П л а н

1. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. III Всеукраїнським з'їздом Рад.
2. Організація центральної влади за Конституцією 1919 р. Організація радянської влади на місцях за Конституцією 1919 р.
3. Декларація прав і обов'язків працюючого і експлуатуемого народу України – складова Конституції 1919 р.
4. Внесення змін до Конституції УСРР у 1925 р. IX Всеукраїнським з'їздом Рад.

Список літератури

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917 – 1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Гончаренко В. Д. Правовий статус населення України за Конституцією УСРР 1919 р. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 4(67). С. 58–69.

Гончаренко В. Д. Конституція УСРР 1919 / В. Д. Гончаренко. *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 407–409.

Дудченко О. С. Правовий статус центральних органів державної влади відповідно до Конституції УСРР 1919 р. *Право і суспільство*. 2014. № 6.1. С. 27–32.

Колісник В. П. Досвід використання національно-етнічного чинника в українських конституціях радянського періоду. *Проблеми законності*. 2001. Вип. 46. С. 48–54.

Мироненко О. М. Історія Конституції України. Київ: Ін Юре, 1997. 60 с.

Кульчицький В. С., Бойко І. Й. Генезис та еволюція української конституції. Львів, 2007. – 96 с.

Святоцький О. Д. Українська державність: поняття, основні ознаки, символи, атрибути, витоки та етапи становлення. *Голос України*. 2019. № 38(23 лютого). С. 1, 12–13.

Ярмиш О. Н. Становлення основ радянського права (1917–1920 рр.): [підрозд. 2.6.1]. *Правова система України: історія, стан та перспективи*: у 5 т. Т. 1. Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України. Харків: Право, 2008. С. 400–416.

Тема 17. Законодавче регулювання приватних майнових прав у період непу в Україні

П л а н

1. Передумови та причини розгортання непу в Україні.
2. Характеристика Цивільного кодексу УСРР 1923 року та інших законодавчих актів щодо регулювання приватних майнових прав.
3. Поступове згорання приватно-власницьких відносин у період непу в Україні.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Історія правового регулювання цивільних, кримінальних та процесуальних відносин в Україні (IX–XX ст.): навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. Й. Бойко. Львів: Вид. центр ЛНУ, 2014. 904 с.

Гончаренко В. Д. Нова економічна політика / В. Д. Гончаренко. *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 510–513.

Лортикян Э. Л. План и рынок в хозяйственной системе нэпа: исторический опыт Украины. Харків, 1991. 215 с.

Васильєв Є. О. Відновлення акціонерного підприємництва в УСРР в період нової економічної політики. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2017. № 6. С. 20–24. URL: <http://lsej.org.ua>

Vasyliiev I.O. Legal regulation of creation and activities economic partnership in UkrSSR during the NEP. *Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej organizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych «Nowy sposób rozwoju»* (30.11.2017). Poznan, 2017.

Васильєв Є. О. Правовий статус кооперативів за законодавством УСРР періоду нової економічної політики. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2018. № 6. С. 26–30. URL: <http://lsej.org.ua>

Васильєв Є. О. Об'єкти цивільних правовідносин в УСРР у період Нової економічної політики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 14–19. URL: <http://lsej.org.ua>

Григоренко Д. А. «Правове регулювання витіснення приватної торгівлі в Україні на завершальному етапі НЕП» // *Південноукраїнський правовий часопис*. 2019. № 3. С. 16–21.

Григоренко Д. А. «Ліквідація приватної торгівлі при згортанні НЕП в Україні». *Юридичний бюлетень*. 2019. № 10. С. 8–15.

Тема 18. Проголошення незалежності Карпатської України та його місце в історії українського державотворення

П л а н

1. Проголошення автономії Підкарпатської Русі.
2. Утворення першого українського уряду Карпатської України. Центральна Народна Рада. Центральна Руська Народна Рада.
3. Створення збройних сил Карпатської України.
4. «Маніфест Уряду Карпатської України до всіх громадян Карпатської України» від 3 листопада 1938 р.
5. «Маніфест до українського народу Підкарпаття» Першої української Центральної Народної Ради від 10 листопада 1938 р.
6. Вибори в перший Сойм Карпатської України 12 лютого 1939 р.
7. Карпатська Україна в історії українського державотворення.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Лемак В.В. Карпатська Україна // Велика українська юридична енциклопедія: у 2-х т. Харків: Право, 2016. Т. 1. Історія держави і права України/ ред. кол.: В.Д. Гончаренко (голова) та ін. С. 353–356.

Чехович В. А. Карпатська Україна. *Енциклопедія сучасної України*: у 30 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.]. Київ, 2003–2016. Т. 12. С. 365–366.

Вегеш Микола. Августин Волошин і Карпатська Україна. Львів: ЗУКЦ, 2004. 414 с.

Вегеш М. Карпатська Україна. Документи і факти. Ужгород: Карпати, 2004. 431 с.

Гай-Нижник П. Карпатська Україна (Підкарпатська Русь) 1938–1939 рр. як одна із «розмінних монет» Мюнхенського договору. *Гілея*. 2018. Вип.139 (№12). Ч. 1. Історичні науки. С. 48–56.

Гай-Нижник П. П., Яремчук В. Д. На шляху до Української державності в Закарпатті (реконструкція визвольних змагань у ХІХ–початку ХХ ст.). *Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства*. Т. ХХІІ. Київ: Укр. агентство інформації та друку «Рада», 2008. С. 300–319.

Гончаренко В. Д. Правове становище Закарпаття за Конституцією Чехословаччини 1920 р. Західно-Українська Народна Республіка та її місце в історії українського державотворення (до 100-річчя проголошення): зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 1 листопада 2018 р.) / І. Й. Бойко (голова редкол.), А. В. Кольбенко (відп. секр.). Львів. 2018. Вип. 2 С.103–108.

Гончаренко В. Д. 1939 рік в історії українського державотворення. *Сучасна юридична наука: проблеми доктринальної комунікації*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 19 квітня 1919 р., м. Харків. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. С. 13–16.

Тема 19. Конституція УРСР 1937 року

П л а н

1. Розробка і прийняття Конституції 1937 р.
2. Структура Конституції.
3. Конституція про суспільний лад і державний устрій.
4. Система органів влади і управління за Конституцією.
5. Основні права й обов'язки громадян за Конституцією.
6. Декларативний характер положень Конституції України 1937 року.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Кульчицький В. С., Бойко І. Й. Генезис та еволюція української Конституції. Львів, 2007. 97 с.

Історія українського конституціоналізму (в документах): [матеріали до Міжнар. юрид. форуму "Нова Конституція України – шлях до утвердження української державності (Україна, Богородч. р-н Івано-Франків. обл., 11–13 січня 1996 р.) Івано-Франківськ: Б. в., 1996. 138 с.

Конституція УРСР 1937 р. *Юридична енциклопедія*: [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ: Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. Т. 3 : К–М. 792 с.

Гончаренко В. Конституція Української РСР 1937 р. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 75–83.

Гончаренко В.Д. Конституція УРСР 1937 р. *Велика українська юридична енциклопедія*. Т. 1. Харків: Право, 2016. С. 400–403.

Т е м а 20. Конституція УРСР 1978 р.

П л а н

1. Причини й передумови прийняття Конституції УРСР.
2. Розробка та прийняття Конституції УРСР 1978 р., її структура.
3. Правовий статус УРСР як союзної республіки.
4. Вищі органи влади й управління УРСР.
5. Місцеві органи влади й управління.
6. Судові і правоохоронні органи.
7. Права і свободи громадян.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Історія конституційного законодавства України: зб. док. / упоряд. В. Д. Гончаренко. Харків: Право, 2007. 256 с.

Зайчук О. В., Вовк О. Й. Конституція УРСР 1978 р. *Велика українська юридична енциклопедія*: у 2 т. Харків: Право, 2016. Т. 1. Історія держави і права України/ ред. кол.: В. Д. Гончаренко (голова) та ін. С. 404–407.

Мироненко О. М. Історія Конституції України. Київ: Ін Юре, 1997.

Козаченко А. І. Історія розвитку конституціоналізму в Україні: навч. посібник. Полтав. Юрид. ін-т. Полтава: Астроя, 2020. 217 с.

Музиченко П. П. Історія держави і права України: навч. посібник. Київ: Тов-во «Знання» КОО, 1999.

Конституції і конституційні акти України. Історія і сучасність / під ред. Ю. С. Шемшученка; упоряд. О. І. Кресіна. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001.

Кульчицький В. С., Бойко І. Й. Генезис та еволюція української конституції. Львів, 2007. 96 с.

Тема 21. Державний лад УРСР України у період перебудови (1985–1991)

П л а н

1. Зміни в організації центральних органів влади й управління.
2. Зміни в організації влади на місцях.
3. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р.
4. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. і його вплив на державний лад України.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Андрусішин Б. Юридичні та фактичні підстави незалежності Української держави. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4(71). С. 114–122

Барабаш О. Л. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. – результат політичних процесів. *Парламентаризм в Україні: теорія та практика*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 10-й річниці з дня проголошення незалежності України та 5-й річниці з дня прийняття Конституції України, 26 черв. 2001 р. Київ: Б. в., 2001. С. 27–35.

Гончаренко В. Д. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної української держави. *Декларація про державний суверенітет України – передумова її незалежності та демократичного розвитку*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 16 черв. 2010 р. Харків: НДІ держ. буд-ва та місцевого самоврядування, 2010. С. 5–7.

Гончаренко Володимир. Повноваження найвищих органів

державної влади та управління України в галузі законодавства в період перебудови (1985-1991роки). *Право України*. 2020. № 1. С 242–260.

Гончаренко Володимир. Від Декларації про державний суверенітет до її незалежності. *Державотворчі процеси в Україні і зарубіжних країнах» (до 30-річчя Декларації про державний суверенітет України 1990 року): матеріали круглого столу*, Харків, 3 червня 2020 р. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. С. 2-4.

Гончаренко В. Д. 1991 рік в історії українського державотворення. *Історія державотворчих процесів в Україні і зарубіжних країнах (до 30-ї річниці незалежності України та 25-річчя Конституції України): матеріали круглого столу*, м. Харків, 27 травня 2021 р. Харків: ФОП Бровін О.В., 2021. С. 3–6.

Декларація про державний суверенітет України. Історія прийняття, документи, свідчення / голова ред. ради О. Барабаш; відп. ред. Я. Зайко. Житомир: Рута, 2010. 868 с.

Корнєєв А. Декларація про державний суверенітет України як засновок Конституції України. До 20-річчя Декларації про державний суверенітет України. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2010. № 2. С. 94–97.

Кульчицький С. Передумови, перебіг і підсумки "параду суверенітетів". *Український історичний журнал*. 2018. № 5. С. 163–191.

Омарова А. А. Правовий статус України у період перебудови (1985–1991): монографія. Харків: Право, 2017. 192 с.

Шемшученко Ю. С. Від декларації – до Конституції. *Правова держава*. 1997. Вип. 8. С. 3–11.

Тема 22. Конституційне законодавство України у перші роки незалежності (1991–1996)

П л а н

1. Зміни й доповнення до Конституції України 1978 р.
2. Конституційний договір між Президентом України і Верховною Радою України 1995 р.
3. Розробка та прийняття Конституції України 1996 р.

Список літератури

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Гончаренко В. Зміни в Конституції України у перші роки незалежності (1991–1995). *Історія українського конституціоналізму: круглий стіл до 20-річчя Конституції України. Вісник національної академії правових наук України*. 2016. № 2. С. 210.

Гончаренко В. Д. Правовий статус Верховної Ради України за Конституцією України 1996 року / В. Д. Гончаренко. *Вісник Академії правових наук України*: зб. наук. пр. 2012. № 1(68). С. 77–87.

Демченко Д. Концепція соціальної держави у Конституції України. *Підприємництво, госп-во і право*. 2020. № 5. С. 159–163.

Древаль Ю. Д. Конституційний договір: урок компромісу. *Вісник Університету внутрішніх справ*. Вип.10. 2000. С. 140–143.

Кампо В. Еволюція Конституції України: суспільно-правовий вимір: наук.-популяр. нариси. Івано-Франківськ: Голіней О. М., 2018. 68 с.

Ковальський В. Як народжувалася Конституція України. *Юридичний вісник України*. 2021. № 25 (25 червня – 1 липня). С. 3.

Конституції України XIX–XXI ст.: зб. норм.-прав. актів / уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович. Київ: ОВК, 2020. 510 с.

Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України: наук. вид. Київ: Укр. Правнича Фундація, 1995. 48 с.

Котенджи Е. Українські революції XX–XXI ст. у вимірі історично-правової компаративістики. *Юридичні науки*. 2020. Вип. 1 (112). С. 32–35.

Куян І. Ідеї суверенної і незалежної держави в контексті національної ідеї України. *Право України*. 2021. № 2. С. 63–74.

Пархоменко Н. М. Конституційний договір як джерело

права України: історичний досвід. *Правова держава: Щорічник наук. праць Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України*. Київ: Вид. Дім "Юрид. кн.", 2001. Вип. 12. С. 61–69.

Політична історія України. XX століття: У 6 т / голова редкол. І. Ф. Курас. Т. 6: Від тоталітаризму до демократії (1945–2002). Київ: Генеза, 2003. 606 с.

Пилипчук В. Етапи формування суверенної Української держави (історико-правові та політичні аспекти). *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 3(62). С. 94–104.

Шемшученко Ю. С. Від декларації – до Конституції. *Правова держава*. 1997. Вип. 8. С. 3–11.

Т е м а 23. Верховна Рада УРСР й України: правовий статус, порядок формування, повноваження (1989–1996)

П л а н

1. Верховна Рада УРСР у 1989–1991 рр.
2. Виборча система та результати голосування (вибори до Верховної Ради Української РСР 1990 р.).
3. Верховна Рада України – вищий орган державної влади (1991).
4. Правовий статус народного депутата України (за Законом «Про статус народного депутата України» 1992 р.).
5. Вибори Верховної Ради України 1994 р. (правове регулювання, виборча система, результати).
6. Зміна повноважень Верховної Ради України (1991–1996).

С п и с о к л і т е р а т у р и

Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Румянцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 552 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Т. 2: Лютий 1917–1996. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: Ін Юре 2000. 728 с.

Історія конституційного законодавства України: зб. док. / упоряд. В. Д. Гончаренко. Харків: Право, 2007. 256 с.

Конституционные преобразования в Украине: история, теория и практика: моногр. / под ред. М. Ф. Орзиха. Киев: Юринком Интер, 2013. 512 с.

Гончаренко В. Д. Державно-правове будівництво в перші роки незалежності України (24 серпня 1991 р. – середина 1996 р.). *Вісник Академії правових наук України*. 2000. № 4. С. 76–87.

Лук'янов Д. В. Політичні партії у системі взаємодії громадянського суспільства та держави (роль та правове регулювання): монографія. Харків: Право, 2007. 320 с.

Омарова А. А. Правовий статус України у період перебудови (1985–1991): монографія. Харків: Право, 2017. 192 с.

Пономарьова Г. П. Досвід застосування мажоритарної виборчої системи в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*: зб. наук. праць. 2008. Вип. 16. С. 159–168.

Пономарьова Г. П. Зміни законодавства напередодні загальноукраїнських виборів 1990 р. *Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку*: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. / гол. редкол. Ю. С. Шемшученко. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2009. С. 248–249.

З М І С Т

Загальні положення.....	3
Т е м а 1. Рабовласницькі державні утворення на території суверенної України (середина I ст. до н. е. – V ст. н. е.).....	5
Т е м а 2. Державний лад Київської Русі.....	7
Т е м а 3. Право Київської Русі.....	8
Т е м а 4. Судова система за часів Київської Русі.....	9
Т е м а 5. Державно-правовий розвиток Галицько-Волинської держави.....	11
Т е м а 6. Утворення української національної держави у 1648–1654 рр.	14
Т е м а 7. Магдебурзьке право в Україні у XIV–XVII ст.	15
Т е м а 8. Конституція П. Орлика 1710 р.	16
Т е м а 9. Державний апарат на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорської імперії.....	18
Т е м а 10. Кодифікація права України у XVIII ст.	20
Т е м а 11. Зміни у правовому становищі населення України у період буржуазно-демократичної революції 1905–1907 рр.	21
Т е м а 12. Генеральний Секретаріат – виконавчий орган Української Центральної Ради.....	22
Т е м а 13. Земельне питання в законодавстві Української Центральної Ради (УЦР).....	24
Т е м а 14. Конституція Української Народної Республіки 1918 р.	25
Т е м а 15. Акт соборності УНР і ЗУНР 1919 р.	27
Т е м а 16. Конституція УСРР 1919 р.	28
Т е м а 17. Законодавче регулювання приватних майнових прав у період непу в Україні.....	30
Т е м а 18. Проголошення незалежності Карпатської України та його місце в історії українського державотворення...	31
Т е м а 19. Конституція УРСР 1937 р.	33
Т е м а 20. Конституція УРСР 1978 р.	34
Т е м а 21. Державний лад УРСР України у період перебудови (1985–1991).....	35
Т е м а 22. Конституційне законодавство України у перші роки незалежності (1991–1996).....	36
Т е м а 23. Верховна Рада УРСР й України: правовий статус, порядок формування, повноваження (1989–1996).....	38

Навчальне видання

Електронне видання

**ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
УКРАЇНИ**

для студентів I курсу денної форми навчання
першого (бакалаврського) освітнього рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч і: Гончаренко Володимир Дмитрович,
Єрмолаєв Віктор Миколайович,
Булгаков Артур Олександрович,
Лизогуб Віталій Анатолійович,
Лісогорова Катерина Миколаївна,
Пономарьова Ганна Павлівна,
Скуратович Ірина Миколаївна,
Шигаль Денис Анатолійович,
Гоцуляк Світлана Леонідівна,
Казак Ріната Алімівна,
Омарова Айсел Азад кизи,
Стеценко Ніна Сергіївна

Відповідальний за випуск *В. Д. Гончаренко*

Редактор *Л. Русанова*

Комп'ютерна верстка *Л. Лавриненко*